

LILIA BOTOUCHEAROVA, *Plaques votives thraces de l'époque romaine*, în *Latomus*, XIX, 1, 1960, p. 125–129, pl. XIII, 1–3.

Se publică două fragmente de plăci votive de marmură dedicate cavalerului trac, provenite din cartierul de sud al orașului Plovdiv, din Bulgaria.

Prințul fragment de $12 \times 17 \times 2,5$ cm, jumătatea inferioară a unei plăci, reprezentă, în relief, calul mergind spre dreapta și piciorul drept al cavalerului, iar în partea inferioară a cadrului are o inscripție închinată de către thracul *Kotnos zeului Pluto*. Identificarea zeului trac cu zeul Pluto fără atribute speciale – primul monument de acest gen din Tracia – dovedește atât caracterul chtonian al cavalerului trac, protector al fertilității și al abundenței, cât și momentul

sincretismului religios al concepțiilor autohtonilor cu religia romană.

Fragmentul al doilea, partea superioară a unei plăci votive de 15×23 cm, reprezintă pe eroul trac tricefal, acolitii săi, două adoratoare, bustul zeului Sol și Luna, iar pe marginea cadrului o inscripție ștearsă. Analogia acestui fragment «traco-mitriac» cu un alt monument, descoperit în alt cartier al orașului Plovdiv, arată că eroul trac nu era figurat numai sub forma zeului Pluto, ci și sub aceea a Cerberului.

Autoarea constată că cele două plăci votive, dovezi concrete ale unei puternice tradiții ale populației autohtone, sint în directă legătură cu concepțiile religioase populare ale tracilor de la Philippopolis (Plovdiv) în epoca romană.

Ion Berciu

D. TUDOR, *La prétendue guerre de Caracalla contre les Carpes*, în *Latomus*, XIX, 2, 1960, p. 350–356, pl. XVII.

Se examinează atent, din toate punctele de vedere, cunoscutul monument epigrafic *CIL*, III, 14416 (= *ILS*, 7178), descoperit în 1899 la Ulpia Oescus și dedicat de către Cladius Nicomedes, decurio la Tyras, lui Titus Aurelius Flavinus, primipilaris, distins de Caracalla cu gradul de ofițer și cu o recompensă de 25 000 de dinari *ob alacritatem virtutis adversus hostes C[arpos]*. Autorul reconstituie ultimul cuvînt – *C[arpos]* – din rîndul 13 al acestei inscripții, pe baza căreia se emise ipoteza, de către cei mai mulți

istorici, a unui război al lui Caracalla împotriva carpilor, prin *C[ennos]*, trib germanic de la Rhin. Astfel, se lămurește, în mod definitiv, printr-o argumentare strânsă și o bogată bibliografie, în legătură cu funcțiunile civile onorifice ale lui Flavinus și cu prezența lui Caracalla în Dacia, la Porolissum, în cursul anului 214, întreaga problemă asupra căreia persistă de multă vreme o mare indoială. Acest studiu, corroborat de acela al lui M. Macrea, *Apărarea graniței de vest și nord-est a Daciei pe timpul împăratului Caracalla* (*SCIV*, VIII, 1–4, 1957, p. 215–252) reprezintă o contribuție importantă la lămurirea istoriei vechi a patriei noastre.

Ion Berciu

G. B. FEDOROV, *О двух обрядах погребения в черняховской культуре (по памятникам Молдавии)*, (Două rituri funerare în cultura Cerneahov – După monumentele din R. S. S. Moldovenească), în *SA*, 3, Moscova, 1958, p. 234–243.

În mai 1957, Institutul de Istorie a Culturii Materiale al Academiei de Științe a U.R.S.S. și

Institutul de Arheologie al Academiei de Științe din Ucraina au organizat la Kiev o sesiune consacrată problemei culturii Cerneahov de pe teritoriul U.R.S.S.¹. După această dată arheologii sovietici au început să publice în revista *Советская*

¹ O scurtă informare asupra comunicărilor și discuțiilor din cadrul acestei sesiuni o face L. A. Golubeva, *Совещание посвященное проблемам черняховской культуры*, în *SA*, 4, 1957, p. 274–277.